

İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı Arasındaki İlişki: Gümüşhane Üniversitesi Örneği

The Relationship Between Perception of Future Time and Academic
Procrastination Behavior of Theology Faculty Students: An Example of
University of Gumushane

Hamza AKTAŞ

Doç. Dr., Gümüşhane Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Eğitimi
Anabilim Dalı.

Assoc. Prof., Gumushane University, Faculty of Theology,
Department of Religious Education,

Gumushane/ Turkey

haktas@gumushane.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-5059-2671

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 4 Şubat / February 2021

Kabul Tarihi / Date Accepted: 5 Temmuz / July 2021

Atıf / Citation: Aktaş, Hamza. "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Gelecek Zaman
Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı Arasındaki İlişki: Gümüşhane Üniversitesi Örneği

/ The Relationship Between Perception of Future Time and Academic
Procrastination Behavior of Theology Faculty Students: An Example of University of
Gumushane". *Gıfad: Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi / The Journal of
Gumushane University Faculty of Theology*, 10/20 (Temmuz/July 2021/2): 271-299

İntihal: Bu makale, özel bir yazılım ile taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by a special software. No plagiarism detected.

Web: <http://dergipark.gov.tr/tr/pub/gifad>

Mail: ilahiyatdergi@gumushane.edu.tr

Copyright© Published by Gümüşhane Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi/Gumushane
University, Faculty of Theology, Gümüşhane, 29000 Turkey. Bütün hakları saklıdır. / All
right reserved.

Öz

Son dönemlerde ilahiyat fakültesi öğrencilerinin, eğitim sürecinde gelecekle ilgili planlarını tasarlarken mevcut akademik etkinlik ve başarılarını göz önüne almadıkları için karar sürecinde olumsuz yönde etkilendikleri düşünülmektedir. Bundan dolayı araştırmanın amacı, İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı arasındaki bağı istatistiksel anlamda ortaya çıkarmaktır. Alan araştırması olan bu çalışmanın örneklemini, Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencileridir (n=319). Araştırmada "Gelecek Zaman Algısı Ölçeği", "Akademik Erteleme Davranışı Ölçeği", ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Buna bağlı olarak araştırmada t-testi, tek yönlü varyans (ANOVA) analizi, ve Bonferroni testleri uygulanmış, hesaplama olarak pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 16.0 programı ile değerlendirilmiştir. Araştırmada öğrencilerin Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı düzeyleri; cinsiyet, öğretim türü, anne-baba tutum, not ortalaması ve bir yılda kaç kitap okuma gibi değişkenler açısından ele alınmıştır. Sonuç olarak Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı arasında 0,345 oranında pozitif yönde anlamlı ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca cinsiyet, anne-baba tutum, not ortalaması değişkenleri ile akademik erteleme davranışı; kitap okuma sayıları değişkeni ile gelecek zaman algısı arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Öğretim türü değişkenine göre her iki düzey açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, İlahiyat Fakültesi Öğrencileri, Gelecek Zaman, Gelecek Zaman Algısı, Akademik Erteleme, Akademik Erteleme Davranışı.

Abstract

Recently, it is thought that students of the faculty of theology have been negatively affected in the decision process as they do not consider their current academic activities and achievements while designing about their future plans during their education. Therefore, the aim of the research is to reveal the relationship between perception of future and academic procrastination behavior levels of theology students statistically. The sample of this study, which is a field study, is students of the Faculty of Theology of Gümüşhane University (n = 319). "Future Time Perspective Scale", "Academic Procrastination Behavior Scale", and "Personal Information Form" were used in the research. Accordingly, t - test, one way variance (ANOVA) analysis and Bonferroni tests were used in the study. In the calculation, Pearson correlation coefficient was used. The data obtained as a result of the research were evaluated with the SPSS 16.0 program. In the research, the students' Perception of Future Time and Academic Procrastination Behavior levels were discussed in terms of variables such as gender, type of education, parental

attitude, GPA (Grade Point Average) and how many books read per year. As a result, it has been determined that there is a positive correlation between Future Perception and Academic Procrastination Behavior at the rate of 0.345. In addition, there was a significant difference between gender, parental attitude, GPA, and academic procrastination behavior, and the reading variable and future time perception. There was no significant difference in terms of teaching type variable in terms of both levels.

Keywords: *Religious Education, Faculty of Theology Students, Future Time, Future Time Perception, Academic Procrastination, Academic Procrastination Behavior.*

Extended Summary

Introduction

University students strive to develop their knowledge, abilities and aptitudes in the process of studying in higher education, as well as to establish their future in the areas of employment that concern them. In order to realize their future plans, they expect the higher education they have received at that time to be a more qualified education. In the formation of qualified education, learning and establishing future plans, it should not be overlooked that the students are psychologically affected. Because, as a requirement of human psychology, where the learned knowledge will be used in the future affects the learning motivation positively. Being aware of where, how, why to use knowledge is a factor that affects learning. In this case, studying in a program that the student wants and attracts attention naturally facilitates the specialization phase by increasing his interest in learning.

The main issues mentioned above are also closely related to the students of the Faculty of Theology, who find their place in universities. Because these students need to have the necessary conditions to consider themselves more competent and adequate in their own employment areas. In Especially in addition to the field courses, it is necessary to take into account the issues that require students to be equipped in terms of pedagogical formation since 2017, when pedagogical formation courses started to be given again in undergraduate education.

In this process, it is thought that the subject is worth exploring with the assumption that the students of the Faculty of Theology neglect some issues in their current academic education while planning and thinking about their future in the educational environment they are in, approximately

the majority of the students postpone their current academic responsibilities, and this situation will cause problems in establishing their future.

Research Problem

This study takes the relationship between the future time perception of the students of the Faculty of Theology and their academic procrastination behavior as the main problem. Accordingly, among the students of both levels; It has been tested in terms of parameters such as gender, teaching type, parent attitude, grade point average and how many books are read in a year and the situation was determined. In addition, sub-problems are expressed below.

1. Is there a correlation between the future time perception and academic procrastination behavior of the students of the Faculty of Theology?

2. Is it a statistically significant difference in terms of participants' perception of future time and academic procrastination of the students of the Faculty of Theology according to gender, parental attitude, education level, grade point average and reading level?

Purpose of the research

The aim of this study is to examine the relationship between future time perception and academic procrastination behavior of the students, who are studying at the Faculty of Theology of Gümüşhane University in the fall semester of the 2019-2020 academic year and are thought to focus more on career planning for future times. In terms of religious education, it is expected to reveal the relationship of these two cases, to make a significant contribution to the field of religious education and in this sense to remove an important gap in the field of religious education.

Methods

This study, which aims to determine the relationships between future perceptions of the students of the Faculty of Theology and academic procrastination behavior and has a quantitative research pattern, is a comparison type study from related screening models. In addition, survey technique was used as a data collection tool. For this reason, the nature of the universe and sampling, information collection tools, the stages of collection and analysis of information have also been expressed.

Conclusions

A study has been carried out to reveal the relationships between the Future Time Perception and Academic Procrastination of students who continue their education at the Faculty of Theology. When the correlation between Future Time Perception and Academic Procrastination Behavior levels was examined, a significant positive correlation was found at the rate of 0.345. In this direction, it has been revealed that the perception of future time and academic procrastination behavior of the students studying in the Faculty of Theology affect each other.

In terms of gender, which is the variable studied at the beginning, there is a significant difference between academic procrastination behavior and the research group. It has been determined that men show higher academic procrastination behavior rather than women. However, significant differentiation between the research group and future time perception has not been detected.

In the study, there was no significant difference between the Academic Procrastination Behavior and Future Time Perception levels of the Faculty of Theology students in terms of the type of teaching.

In the study, a significant differentiation was found towards Academic Procrastination Behavior in terms of both parents' attitudes of the students of the Faculty of Theology. It was revealed that students of the Faculty of Theology, whose parents are democratic, exhibit less academic procrastination than others. This shows that authoritarian and non-disciplined students make less delay while performing their academic duties. However, no significant differentiation was found for Perception of Future Time in terms of parent attitudes.

There was a significant difference between the research group and the GPA regarding Academic Procrastination Behavior. As a result, it has been revealed that students with high academic success and GPA at the Faculty of Theology postpone their academic duties much less. However, no significant difference was found for Perception of Future Time in terms of GPA.

Consequently, contrary to the four variables stated above, a meaningful differentiation was detected regarding the Perception of Future Time in terms of the number of students reading books per year. According to this, students whose number of reading books a year is zero have the highest Future Time Perception scores. Therefore, it was explained above that it is common for students to experience some anxiety situations in

determining their future career. In this respect, students who did not read a book in a year at the Faculty of Theology got a higher score because they developed a more anxious perspective on future time perception. However, no significant difference was found for Academic Procrastination Behavior in terms of the number of books read.

Giriş

Üniversite öğrencileri, yükseköğretimde eğitim aldıkları süreçte hem bilgi, yetenek ve kabiliyetlerini geliştirmeye çalışırken hem de kendilerini ilgilendiren istihdam alanları konusunda geleceğini tesis etmek için uğraş vermektedirler. Geleceğe dair planlarını gerçekleştirmek için o anda almış oldukları yükseköğretimin daha nitelikli bir eğitim olmasını beklemektedirler. Nitelikli eğitimin oluşmasında, öğrenmede ve gelecek planlarını tesis etmede öğrencilerin psikolojik olarak etkilenmiş oldukları hususları da göz ardı etmemek gerekmektedir. Çünkü insan psikolojisinin gereği olarak öğrenilen bilginin gelecekte nerelerde kullanılacağı, öğrenme motivasyonunu olumlu yönde etkilemektedir.¹ Bilgiyi nerede, nasıl, niçin kullanacağını bilmek, öğrenmeyi etkileyen bir faktördür. İşte bu durumda öğrencinin istediği ve ilgisini çeken bir programda öğrenim görmesi, öğrenmeye olan ilgisini artırarak ihtisaslaşma aşamasını da doğal olarak kolaylaştırır.²

Yukarıda ifade edilmeye çalışılan konular, Yükseköğretim alanı içerisinde olan İlahiyat Fakültesi öğrencilerini de yakından ilgilendirmektedir. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'na göre yükseköğretim kurumlarının istihdama yönelik amaçları da bulunmaktadır. Bu bağlamda İlahiyat Fakülteleri mezunları, din eğitimciliği ve din görevliliği başta olmak üzere pek çok alanda istihdam edilmektedir.³ Dolayısıyla ilahiyat öğrencilerinin kendi istihdam alanlarında kendilerini daha yetkin ve yeterli görmesi için gerekli şartlara haiz olmaları gerekmektedir. Özellikle alan derslerinin yanında lisans eğitiminin içerisinde pedagojik formasyon derslerinin tekrar verilmeye başladığı 2017 yılından itibaren öğrencilerin pedagojik formasyon açısından donanımlı

¹ Emel Yeşilkayalı, "Sosyal Çalışma Uygulamalarında Manevi Değerlendirmenin Yeri ve Önemi: David R. Hodge'ın Çalışmaları Çerçevesinde Genel Bir Bakış", *Tarih Okulu Dergisi* 11/36 (2018), 99.

² Leyla Aydemir, "Üniversite Öğrencilerini Meslek Tercihini Belirleyen Faktörlere Yönelik Bir İnceleme", *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 6/5 (2018), 717.

³ Kasım Kocaman, "Türkiye'de Din Hizmetleri Bağlamında Yüksek Din Öğretiminde Meslekî Uygulama", *Turkish Studies* 14/4 (2019), 2525-2530.

olmasını gerektiren hususların da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Bunun yanında ilgili literatür taramasında İlahiyat Fakültesi öğrencileriyle ilgili gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı ilişkisini inceleyen bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bunun açıdan literatür araştırması kapsamında aktarılacak çalışmalar, bu makalenin özgün değerini belirgin kılacaktır. Araştırmamıza en yakın çalışma, Avcı ve Erden tarafından 2013 yılında yapılan “Gelecek Zaman Algısı ve Akademik Alanda Arzuların Ertelemesinin Öğretmen Adaylarının Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmadır.⁴ Fakat bu çalışmada kullanılan ölçekler, gelecek zaman algısı açısından aynı olsa da akademik erteleme ölçęği bakımından farklıdır. 2019 yılında Vural ve Gündüz tarafından da “Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Davranışları ile Bilişsel Farkındalık Düzeyleri Arasındaki İlişki” adlı bir çalışma görölmektedir.⁵ Bunlara ek olarak ise, Şirin ve Duman,⁶ Şengül ve Seyfi,⁷ Kaya ve Gökler,⁸ Bayrak,⁹ ve Gür vd.¹⁰ tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda ya akademik erteleme ya da gelecek zaman konusunda çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Fakat hem gelecek zaman algısı hem de akademik erteleme davranışı konularıyla ilgili ilahiyat fakültesi öğrencilerine yönelik herhangi bir çalışma olmaması, araştırmamanın ön plana çıkarılması açısından önemli olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, çalışmanın yükseköğretimde dini eğitime önemli katkı sağlayacağı ve din eğitimi alanına yeni açılımlar getireceği düşüncesiyle bu

⁴ Süleyman Avcı - Münire Erden, “Gelecek Zaman Algısı ve Akademik Alanda Arzuların Ertelemesinin Öğretmen Adaylarının Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi”, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 14/1 (2013), 389-406.

⁵ Levent Vural - Gülten Feryal Gündüz, “Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Davranışları ile Bilişsel Farkındalık Düzeyleri Arasındaki İlişki”, *İlköğretim Online* 18/1 (2019), 307-330.

⁶ Erkan Faruk Şirin - Savaş Duman, “Cinsiyete Göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Genel Erteleme ve Akademik Özyeterliğin Rolü”, *Türk Spor Bilimleri Dergisi* 1/1 (2018), 1-10.

⁷ Murat Şengül - Rafet Özer Seyfi, “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi* 9/3 (2020), 755-773.

⁸ Salim Kaya - Rıza Gökler, “University Students’ Loneliness and Future Time Perspective as the Predictors of Their Life Satisfaction Levels”, *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences* 1 (2017), 338-345.

⁹ Fatma Bayrak, “Üniversite Öğrencilerinin Karma Öğrenme Ortamındaki Akademik Erteleme Davranışları”, *Ege Eğitim Dergisi* 19/2 (2018), 470-487.

¹⁰ Sertan Hamza Gür vd., “Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığının Akademik Erteleme Davranışları Üzerindeki Etkisi”, *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 5/10 (2018), 68-77.

konunun araştırılmaya değer bir tarafının olduğu açıkça görülmektedir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin içinde buldukları eğitim ortamında geleceklerini planlayıp düşünürken mevcut akademik eğitimlerinde bazı konuları ihmal ettikleri, öğrencilerin çoğunluğunun mevcut akademik sorumluluklarını erteledikleri ve bu durumun da aslında geleceklerini tesis etmede problem oluşturacağı varsayımıyla İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı arasındaki ilişkinin teorik olarak var olduğu düşünülmektedir.

1. Teorik Çerçeve

Araştırmanın bu kısmında teorik olarak gelecek zaman algısı ile akademik erteleme kavramları irdelendikten sonra aralarındaki ilişkinin çerçevesi çizilmeye çalışılacak ve din eğitimi açısından da açılımları yapılacaktır.

1.1. Gelecek Zaman Algısı

Bireyler, günlük hayatında gerçekleştirmeye çalıştığı eylemlerin tümü için motive olmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Bu eylemler, bir sporcu için günlük yaptığı antrenman, bir avukat için dava hakkında bilgi toplama, bir öğretmen için öğrencilere o günkü bilgileri nasıl öğretmesi, bir öğrencinin ise o gün ve daha sonraki günlerde öğrenmesi gereken bilgileri nasıl öğrenebileceğiyle ilgili olabilir. Bu eylemlerin hayata geçirilebilmesi için de ihtiyaç duyulan kaynakların iki olduğu belirtilmektedir. Bunlar dışsal ve içsel motivasyonlardır. Dışsal motivasyon orijinleri çoğunlukla rica, baskı ve ödül-ceza olduğu belirtilirken¹¹; içsel motivasyon ise yapılmış olan eylemlere karşı bireyin ilgisi ve merakından kaynaklandığı ifade edilmektedir. Aynı zamanda kişi şu anda yapmış olduğu davranışla amaçları arasında bir ilişki tesis ettiği takdirde içsel motivasyon yaşamaktadır.¹²

Yapısal olarak hedefler, gelecekle ilgilidir. Fakat hedeflerin yakın gelecek veya uzak gelecekte de gerçekleşebileceği hususlar söz konusudur. Gün içerisinde yüzmeye gitmek gibi bir saat sonrası için hedef olabileceği gibi öğretmen olmak gibi uzak gelecek için de olabilir.¹³ Buradan hareketle eğitim psikolojisinin son dönemlerde önemli oranda ilgilenmiş olduğu konularından birisi de kişinin, yakın veya uzak gelecekteki ümitleri ve

¹¹ Jere Brophy, *Motivating Students To Learn Lawrence* (London: Lawrence Erlbaum Associates, 2004), 183-185.

¹² Brophy, *Motivating Students To Learn Lawrence*, 183-185.

¹³ Jenefer Husman - Lens Willy, "Role of Future in Student Motivation", *Educational Psychologist* 34/2 (1999), 115.

amaçlarının şu andaki davranışları üzerine etkisi olmuştur. Bu konuyu tanımlamak için, “Gelecek Zaman Algısı” kavramı ön plana çıkmıştır.¹⁴ Willy Lens, gelecek zaman algısını “bireyin yakın veya uzak geleceğinde ulaşmak istediği amaçların şimdiki zamandaki eylemleri üzerindeki etkisi”¹⁵ olarak tanımlamaktadır.

Atasoy’a göre gelecek zaman algısı ile başarıyı elde etmek için temin edilen güdüleme arasında olumlu bir bağ vardır.¹⁶ Bu nedenle; öğrencilerin gelecekle ilgili algıları, hem başarıya olan inançlarını hem de öğrenmeye karşı olan güdülenmelerini olumlu yönde etkilemektedir.¹⁷ Ayrıca Üniversite öğrencilerinin gelecekle ilgili kaygılarının akademik başarıları ve çalışma sürekliliği üzerinde olumsuz etkisi olduğuna dair kanıtlar da vardır.¹⁸

Her birey gelecekteki hedeflerine ulaşabilmek için şimdiki eylemlerini planlı bir şekilde tasarlıyorsa öğrenci de aynı şekilde tasarlanmaktadır. Fakat planlanan bir şeyin uygulamaya geçmemesi, beraberinde bazı problemlerin ortaya çıkması anlamına gelebilir. Bu açıdan Üniversite öğrencilerinin geleceğe dair şüpheleri, kaygıları ve planlarının olması olağandır. Öğrencilerin okulda sergiledikleri davranışların ve düşüncelerin gelecekle ilgili hakkında önemli bir rolü vardır.¹⁹ Bu anlamda eğitimin de bireyin geleceğine doğrudan etki yaptığı söylenebilir. Bir mühendislik öğrencisi, iyi bir mühendis olmak için yükseköğretimde kendisini daha iyi yetiştirmek için neler yapması gerektiğini planlayıp uygulamaya çalışıyorsa, İlahiyat Fakültesi öğrencisi de iyi bir ilahiyatçı olabilmek için eğitim almış olduğu dönemde kendisini yetiştirmenin uğraşısı içerisinde olmaktadır.

¹⁴ Willy Lens - Manabu Tsuzuki, “The role of motivation and future time perspective in educational and career development”, *The International Conference on “Careers in context: New challenges and tasks for guidance and counseling* (B-3000 Leuven, Belgium: Tiensestraat 102, 2005), 3.

¹⁵ Willy Lens, “The Motivational Significance Of Future Time Perspective: The Homecoming of a Concept”, *Psychologica* 1 (1988), 28.

¹⁶ Seda Atasoy, *Farklı Yaş Gruplarının Merkezi Sınavlara Hazırlanma Sürecindeki Durumluk Kaygı Düzeyleri Ve Gelecek Zaman Perspektiflerinin Karşılaştırılması* (İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2012), 23.

¹⁷ Mehmet Demirel vd., “Gelecek Zaman Algısı: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma”, *İÜ Spor Bilimleri Dergisi* 6/1 (2016), 12.

¹⁸ Jenefer Husman - Duane F. Shell, “Beliefs and perceptions about the future: A measurement of future time perspective”, *Learning and Individual Differences* 18/2 (2008), 166-175.

¹⁹ Demirel vd., “Gelecek Zaman Algısı: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma”, 12.

Aslında din eğitimi açısından da dindar olan kişilerin yakın gelecek ve uzak gelecek konusunda hem maddi hem de manevi olarak planlayıp uygulamaya çalıştığı eylemler de söz konusudur. Dindar bir insanın dünyadaki görevlerini yerine getirmeye çalıştığı dönemi yakın gelecek olarak ifade edilebilir. Ahiretteki hedeflerine ulaşmak için de uzak gelecekte bahsedilebilir.

Bu doğrultuda İlahiyat Fakültesi öğrencileri yakın gelecekte hedefledikleri noktalara ulaşmaya çalışması kendilerine daha iyi bir din eğitimcisi olmanın yolunu açabileceği gibi, uzak gelecek hedeflerine ulaşmada da kendilerine katkı sağlayacağını söylemek mümkündür. Bundan dolayı bu araştırmada, İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin yakın gelecekteki hedeflerini tasarlamada gelecek zaman algısının ne derece etkili olduğuna dair inceleme yapılmaya çalışılacaktır.

1.2. Akademik Erteleme

Günümüzde kişi bulunmuş olduğu zamana uyum sağlayabilmesi için dünyanın hızlı bir şekilde oluşturduğu ve geliştirdiği bilgi toplumlarının sahip olduğu bilgi, beceri ve yeteneklere sahip olması gerekmektedir. Ayrıca bilgi toplumlarının gerisinde kalmaması için kendini sürekli öğrenmeye adanması ve bu konudaki görev ve sorumluluklarının bilincinde olması da önemli bir noktadır. Öğrencilerin görev ve sorumluluklarının bilincinde olması bir yana bu durumu uygulama safhasına da geçirmesi istenen bir aşamadır. Fakat bilincin yerinde olmasına karşılık sorumluluklarını zamanında yerine getirememeleri, erteleme davranışını ön plana çıkarmaktadır. Öğrenciler açısından da düşünüldüğünde akademik erteleme davranışı olarak göze çarpmaktadır.

Bir araştırmada akademik erteleme davranışı; “okullarda öğrencilerin sınavlara hazırlanma, ödev ya da projeleri zamanında teslim etme ve derse hazırlanma gibi konularda yaşamış oldukları” sorunlar olarak tanımlanmaktadır.²⁰ Diğer bir çalışmada ise, “akademik görevlere başlamayı ya da tamamlamayı rasyonel olmayan gerekçelerle ileri bir zamana bırakma eğilimi” şeklinde tanımlanmıştır.²¹ Bu tanımlardan yola çıkarak ders çalışma, sınavlara hazırlanma, birey veya grup halinde katıldıkları

²⁰ Mücahit Kağan, “Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışını açıklayan değişkenlerin belirlenmesi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 42/2 (2009), 116-117.

²¹ Caroline Sénécal vd., “Role Conflict And Academic Procrastination: A Self-Determination Perspective”, *European Journal of Social Psychology* 33 (ts.), 135.

faaliyetler vb. şeylerin yerine getirilmesinde farklı bahanelerden dolayı olası ertelemeler ortaya çıkmaktadır.²²

Diğer bir araştırmada ise, erteleme davranışı eğilimi olan bireylerin zor güdülenme yaşadıkları ve bundan dolayı son ana kadar erteleme davranışı gösterdikleri belirtilmektedir. Aynı çalışmada belirtildiğine göre güdülenmesi zayıf olan kişilerin önemli derecede erteleme davranışı sergiledikleri tespit edilmiştir.²³

Aslında her alanda erteleme olduğu gibi din eğitimi alanında da dinsel anlamda da ertelemelerin olduğu aşikârdır. Bir çalışmada Dinsel Erteleme Davranışının ne anlama geldiği şu şekilde ifade edilmiştir:

“Dinsel erteleme davranışı; dini görevlere başlamayı ya da tamamlamayı çeşitli gerekçelerle ileri bir zamana bırakma veya ısrarla yapmama eğilimi olarak tanımlanabilir. Dini alanda erteleme davranışı, dini görev ve sorumlulukları, ritüelleri yapmayı geciktirme, dinin günlük hayatta ortaya koyduğu rutinleri erteleme, dinin günlük, haftalık, aylık, yıllık ve ömürlük olarak programladığı ve zamana yaydığı görevleri, ibadetleri erteleme, geciktirme veya yapmama anlamına gelir.”²⁴

Buradan hareketle gerek öğrenmede gerekse dinsel ritüelleri yerine getirmede de çeşitli nedenlerden dolayı ertelemelerin olduğu görülmektedir. Yukarıda her ne kadar hem gelecek zaman algısının hem de ertelemenin dinsel boyutu dile getirildiyse de kapsam olarak makale, daha çok eğitimsel psikoloji ve pedagojik formasyon üzerinden tespitlerin yapılmasını amaçlamaktadır.

1.3. Gelecek Zaman- Akademik Erteleme İlişkisi

Son yıllarda çalışma hayatının hem öncesinde hem de sonrasında pek çok alanlardaki çalışanlarda gerçekleştiği gibi hem öğretmen adaylarının hem de öğretmenlerin kariyerlerinde sürekli kendini güncelleme, yenileme, ilerleme ve geliştirme hedeflerinin olduğu açık olarak anlaşılmaktadır. Fakat günlük hayat problemlerinin neden olduğu erteleme davranışlarının yanı sıra meslek öncesi ve sonrası kariyer planlaması yapamama, zaman

²² Ramazan Bulut - Gürbüz Ocak, “Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Davranışlarını Etkileyen Etmenler”, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi* 8/2 (2017), 76.

²³ Mehmet Kaan Demir - Ercan Arı, “Öğretmen Adaylarının Akademik Güdülenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Eğitimde Kuram ve Uygulama* 9/3 (2013), 267.

²⁴ Ömer Demir, “Erteleme Eğilimi ve Baş Etme Yolları Araştırmaları Bulgularının Dini Erteleme Açısından Yorumlanması”, *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi* 12/24 (2017), 756.

yönetiminde eksiklik²⁵ ya da başaramama endişesi, aşırı kusursuzluk ve kişinin ciddi anlamda kendini kontrol etme inançları ile ilgili erteleme davranışları, bireylerin hayatını önemli oranda etkilemektedir.²⁶ Bundan dolayı hem öğretmen adaylarının hem de öğretmenlerin gerek meslekî gerekse kişisel gelişimleri ile bağlantılı bilimsel çalışmalara katılım göstermeleri zorlaşmaktadır. Bunun neticesinde bilimsel faaliyetler ya ertelenmekte ya da etkinlikten vazgeçilmektedir. Bu gerekçelerden yola çıkarak gelecek zaman algılarının da bundan nasibini aldığı ifade edilmektedir.²⁷

Son dönemlerde yükseköğretimde din eğitimi dersleri yürüten bir kişi olarak İlahiyat Fakültesinde eğitim gören öğrencilerin gelecek kariyerini planlarken mevcut akademik görev ve sorumluluklarını erteledikleri bizzat tecrübe edilmiş ve bu konudaki tespitlerin daha net ortaya çıkması için bu çalışmanın gerçekleştirilmesi düşünülmüştür. Bu amaçla geliştirilmiş olan hazır ölçeklerle konu açılımı oluşturulmuştur.

2. Problem

Bu çalışma, İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı ilişkisini temel problem edinmiştir. Buna göre öğrenciler arasında her iki düzeyin; cinsiyet, öğretim türü, anne-baba tutum, not ortalaması ve bir yılda kaç kitap okuma gibi parametreler açısından test edilmiş ve durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

2.1. Alt Problemler

1. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı arasında bir bağ söz konusu mudur?

2. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin akademik erteleme davranışı ile gelecek zaman algısı; cinsiyet, ana-baba tutumu, öğretim durumu, not ortalaması ve kitap okuma düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

²⁵ Gonca Kızılkaya Cumaoglu - Yelkin Diker Coşkun, "Öğretmenlerin Akademik Erteleme Davranışı İle Teknoloji Kullanım Durumları Arasındaki İlişki", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages Literature and History of Turkish or Turkic* 7/4 (2012), 2239.

²⁶ Andrew J. Howell vd., "Academic Procrastination: The Pattern And Correlates Of Behavioural Postponement", *Personality and Individual Differences* 40/ (2006), 1521.

²⁷ Cumaoglu - Coşkun, "Öğretmenlerin Akademik Erteleme Davranışı İle Teknoloji Kullanım Durumları Arasındaki İlişki", 2239; Süleyman Avcı, *Öğretmen Adaylarının Gelecek Zaman Arzularını Erteleme Konusundaki İsteklilikleri, Algılanan Araçsallıkları, Sosyo-Ekonomik düzeyleri ve Akademik Başarı Arasındaki Açıklayıcı ve Yordayıcı İlişkiler Örüntüsü* (İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2008), 12.

2.2. Hipotez

Araştırmanın hipotezleri şunlardır:

1. Gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı arasında olumlu ve anlamlı bir ilişki vardır.

2. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin cinsiyet, öğretim türü, anne-baba tutum, not ortalaması ve kitap okuma sayıları açısından her iki ölçüğe göre istatistiksel olarak farklılaşma vardır.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Deseni

Nicel araştırma desenlerinden korelasyonel araştırma modeli kullanılan çalışmada, modele uygun bir şekilde Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı düzeyleri arasındaki ilişki ve gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı düzeylerinin sosyo-demografik değişkenlere göre farklılaşım farklılaşmadığı belirtilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın hedef evrenini, Türkiye'deki Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ndeki öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın ulaşılabilen evreni şeklinde nitelendirilen örnekleme ise, 2019 yılı Aralık ayında Gümüşhane ili içerisindeki Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencileri kapsamaktadır. Belirtilen örneklem, 'Bireysel Veri Formu', 'Gelecek Zaman Algısı' ve 'Akademik Erteleme Davranışı' ölçeklerini içeren anket formunun yaklaşık 350 öğrenciye benzeşik örnekleme yöntemi ile uygulanması sonucu anket formlarından geriye gelen 327 formdan tam doldurulan toplam 319 kişiyi kapsamaktadır. Bu uygulamada parametrik analizler yapmayı amaçladığımız için normallik testi yapılmıştır. Daha sonra çarpıklık ve basıklık katsayılarının uç değerleri elemine edilmiştir. Uç değer analizi sonrasında örneklemdaki 8 uç değer veri setinden çıkartılmış ve sayı 319 olarak belirlenmiştir. Verilere göre katılımcıların 184'ü (%57,7) kadın ve 135'si (%42,3) erkektir.

Tablo 1. Örneklemin Sosyo-Demografik Dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	N	%
Cinsiyet	Erkek	135	42,3
	Kadın	184	57,7
Öğretim Türü	1. Öğretim	146	45,8

	2. Öğretim	173	54,2
	18-20	57	17,9
Yaş	21-23	237	74,3
	24-26	20	6,3
	26 Üstü	5	1,6
	Toplam	319	100,0

3.3. Veri Toplama Araçları

Gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı ilişkisini konu edinen çalışma için veri toplama araçları olarak 'Bireysel Veri Formu', 'Gelecek Zaman Algısı' ve 'Akademik Erteleme Davranışı' ölçekleri kullanılmıştır.

3.3.1. Bireysel Veri Formu

Örnekleme grubunu tanımlayabilmek amacıyla katılımcıların cinsiyet, öğretim türü, anne-baba tutum, not ortalaması ve bir yılda kaç kitap okuma vb. değişkenlerin puanlarını tespit etmek için oluşturulup geliştirilen sorular, Bireysel Veri Formu adı altında uygulanmıştır.

3.3.2. Gelecek Zaman Algısı Ölçeği (GZAÖ)

Husman - Shell (2008)²⁸ tarafından geliştirilen GZAÖ, Avcı - Erden (2009)²⁹ tarafından Türkçe formunda geçerliği ve güvenilirliği gerçekleştirilmiştir. GZAÖ, 27 maddeyi teşkil etmektedir. GZAÖ, (5) "tamamen katılıyorum" ve (1) "tamamen katılmıyorum" şeklinde 5' li likert tipi üzerinden derecelendirilmiştir. Ölçeğin, "Bağlılık" (12), "Değer" (7), "Genişlik" (5) ve "Hız" (3) madde olmak kaydıyla 4 alt boyutu vardır. Ölçeğin 1., 7., 8., 11., 13., 15., 16., 17., 23., 25., 26. ve 27. maddeleri ters puanlanmıştır. Ölçeğin en az puanı 27, en fazla puanı ise 135 puandır. Ölçeğin güvenirlik çalışmasında elde edilen Cronbach alfa katsayısı $\alpha=0,780$ olarak tespit edilmiştir. Yapmış olduğumuz çalışmada ise toplam Cronbach alfa katsayı değeri $\alpha=.730$ olarak ortaya çıkmıştır.

3.3.3. Akademik Erteleme Davranışı Ölçeği (AEDÖ)

Ocak - Bulut (2015)³⁰ tarafından geliştirilen AEDÖ, 11'i ters puanlanmak kaydıyla toplam 38 maddeyi içermektedir. Düzeydeki Likert

²⁸ Husman - Shell, "Beliefs And Perceptions About The Future: A Measurement Of Future Time Perspective", 166-175.

²⁹ Süleyman Avcı - Münire Erden, "Gelecek Zaman Algısı Ölçeği'nin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 3/37 (2009), 1-12.

³⁰ Gürbüz Ocak - Ramazan Bulut, "Akademik Erteleme Davranışı Ölçeği: Geçerlilik ve

tipi, 5'li dereceleme olanağı sunmaktadır. Bunlar "1-beni hiç yansıtmıyor, 2-beni çok az yansıtıyor, 3- beni biraz yansıtıyor, 4- beni çoğunlukla yansıtıyor, 5- beni tamamen yansıtıyor" dereceleridir. Ölçek 4 faktörden oluşmuştur. I. Faktör "Sorumsuzluk", II. Faktör "Akademik Görevin Algılanan Niteliği", III. Faktör "Öğretmenlere İlişkin Olumsuz Algı" ve son olarak IV. Faktör de "Akademik Mükemmeliyetçilik" olarak tespit edilmiştir. Düzeyin en az puanı 38, en fazla puanı ise 190'dur. Ölçeğin toplam alfa katsayı değeri $\alpha=0.947$ olarak hesaplanmıştır. Yapmış olduğumuz araştırmada ise toplam alfa katsayı değeri $\alpha=.870$ olarak ortaya çıkmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma için hazırlanan anket formu, 2019 yılı Aralık ayı içerisinde Gümüşhane şehrindeki Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan öğrencilerine uygulanmıştır. Anketlerin doldurulması, 5-7 dakika sürerken, katılımda öğrencilerin gönüllü olmaları ön planda tutulmuştur. Araştırmacıya ulaşan 327 anketten, yapılan veri temizleme işlemi sonrasında 8'ü eksik ve dikkatsiz doldurma gibi nedenlerle değerlendirme dışı bırakılarak 319 anket formu değerlendirmeye alınmıştır. Öğrencilerin gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı düzeylerinden aldıkları puanlar toplanmış ve uygulanan her bir anketten elde edilen bilgiler SPSS programına aktarılmıştır. Bilgisayar ortamına aktarılan verilerin analizi, SPSS 16 istatistik programı kullanılarak yapılmıştır. Katılımcıların gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı puan ortalamaları (Ort.) ve standart sapmaları (Ss) hesaplanmış ve farklı iki grup arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmadığının ölçümünde T-testi (Independent sample t-test) kullanılmıştır. İki den fazla grupların karşılaştırılmasından elde edilen bilgilerin çözümlenmesinde ise tek yönlü varyans analizi (One way ANOVA) kullanılmıştır. Nihayetinde ise ortalamalardaki farkın anlamlı olduğu durumlar, Post Hoc (Bonferroni) testi ortaya çıkarılmıştır. İki değişken arasındaki ilişkinin derecesini belirlemek için ise Pearson korelasyon katsayılarından (r) yararlanılırken, hipotezlerin test edilmesinde önemlilik düzeyi ise ".05" olarak alınmıştır.

4. Bulgular

Bu aşamada hipotezlerin çözümlenmesi için yapılan istatistiksel bulgulara yer verilmiştir. İlk aşamada gelecek zaman algısı ve akademik

erteleme davranışı ile sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkileri, ikinci aşamada da gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı düzeylerindeki bağı tespit etmek için Pearson korelasyon analizi sonuçları belirtilmiştir.

4.1. Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ve Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) ile Sosyo-demografik Değişkenlere İlişkin Bulgular

Tablo 2. Cinsiyete Göre Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ve Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) Toplam Puanlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	Ort.	Ss.	F	t	P
Gzaö	Erkek	77,3	9,0	1,0	1,6	,104
	Kadın	75,7	8,1			
Aedö	Erkek	125,2	20,8	,18	2,2	,026
	Kadın	107,0	22,0			

Tablo 2’deki T-Testi sonuçlarına göre erkek ve kadın İlahiyat Fakültesi öğrencileri ile GZAÖ ($p > ,104$) arasında istatistiksel anlamda farklılaşma söz konusu olmamıştır. Fakat erkek öğrencilerin GZAÖ puanları (77,3) daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bunun yanında örneklem ile AEDÖ ($p < ,026$) arasında anlamlı yönde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Buna göre erkek öğrencilerin (125,2) AEDÖ puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Öğretim Türüne Göre Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ve Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) Toplam Puanlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Ölçek	Öğretim	Ort.	Ss.	F	t	P
Gzaö	Birinci Öğretim	76,4	7,9	2,8	,09	,921
	İkinci Öğretim	76,3	9,0			
Aedö	Birinci Öğretim	109,1	22,2	,34	-,17	,864
	İkinci Öğretim	109,5	21,2			

Tablo 3’teki T-Testi sonuçlarına göre birinci ve ikinci öğretim İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin; GZAÖ düzeyi ($p > ,921$) ve AEDÖ düzeyleri ($p > ,864$) arasında istatistiksel anlamda farklılaşma tespit edilmemiştir.

Tablo 4. Anne Tutumuna Göre Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ve Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) Toplam Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Ölçek	Tutum	Ort.	Ss.	F	P	Fark
Gzaö	Otoriter	76,0	9,4	,66	,516	-
	İlgisiz	78,7	6,9			
	Demokratik	76,3	8,5			

	Otoriter	155,1	21,8			
Aedö	İlgisiz	160,0	25,3	3,2	,040	1-3
	Demokratik	107,8	21,2			

Tablo 4'teki ANOVA sonuçlarına göre İlahiyat Fakültesi öğrencilerine karşı gösterilen anne tutumu ile GZAÖ ($p > ,516$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılaşma tespit edilmemiştir. Fakat annelerinin kendilerine karşı ilgisiz olduğunu söyleyenlerin (78,7) GZAÖ puanları daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bunun yanında örneklem ile AEDÖ ($p < ,040$) arasında anlamlı yönde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu gösteren Bonferroni testinde; annelerinin otoriter olduklarını söyleyen öğrenciler (155,1) ile annelerinin demokratik olduklarını söyleyen öğrenciler (107,8) arasında bir farklılaşma bulunmuştur.

Tablo 5. Baba Tutumuna Göre Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ve Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) Toplam Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Ölçek	Tutum	Ort.	Ss.	F	P	Fark
Gzaö	Otoriter	75,9	7,8			
	İlgisiz	78,6	9,2	1,1	,329	-
	Demokratik	76,2	8,7			
Aedö	Otoriter	108,4	21,6			
	İlgisiz	120,7	19,6	4,4	,012	2-3
	Demokratik	108,1	21,6			

Tablo 5'teki ANOVA sonuçlarına göre İlahiyat Fakültesi öğrencilerine karşı gösterilen baba tutumu ile GZAÖ ($p > ,329$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılaşma tespit edilmemiştir. Fakat babalarının kendilerine karşı ilgisiz olduğunu söyleyenlerin (78,6) GZAÖ puanları daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bunun yanında örneklem ile AEDÖ ($p < ,012$) arasında anlamlı yönde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu gösteren Bonferroni testinde; babalarının ilgisiz olduklarını söyleyen öğrenciler (120,7) ile babalarının demokratik olduklarını söyleyen öğrenciler (108,1) arasında bir farklılaşma bulunmuştur.

Tablo 6. Not Ortalamasına Göre Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ve Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) Toplam Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Ölçek	Not Ort.	Ort.	Ss.	F	P	Fark
Gzaö	1) 0-2.00	76,3	9,1			
	2) 2.01-2.50	77,2	9,8	1,0	,378	-
	3) 2.51-3.00	76,9	8,5			

◆ İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı Arasındaki İlişki: Gümüşhane Üniversitesi Örneği

	4) 3.01-3.50	76,1	8,5			
	5) 3.51-4.00	73,7	5,6			
	1) 0-2.00	134,4	16,5			
	2) 2.01-2.50	100,8	23,3			
Aedö	3) 2.51-3.00	137,6	23,6	3,3	,010	3-5
	4) 3.01-3.50	106,4	18,9			
	5) 3.51-4.00	99,7	16,0			

Tablo 6'daki ANOVA sonuçlarına göre İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin not ortalaması ile GZAÖ ($p > ,329$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılaşma tespit edilmemiştir. Fakat akademik ortalaması 2.01-2.50 olan öğrencilerin (77,2) GZAÖ puanları daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bunun yanında örneklem ile AEDÖ ($p < ,010$) arasında anlamlı yönde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu gösteren Bonferroni testinde; akademik ortalaması 2.51-3.00 olan öğrenciler (137,6) ile akademik ortalaması 3.51-4.00 olan öğrenciler (99,7) arasında bir farklılaşma bulunmuştur. Burada akademik anlamda başarılı olan öğrencilerin daha az akademik erteleme davranışı gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Kitap Okuma Sayısına Göre Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ve Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) Toplam Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

Ölçek	Kitap Okuma	Ort.	Ss.	F	P	Fark
	1) 0	82,1	9,7			
	2) 1-3	77,8	8,6			
Gzaö	3) 4-7	75,4	8,9	2,9	,019	1:3-4-5
	4) 8-12	75,5	7,2			
	5) 13 ve üzeri	75,5	8,0			
	1) 0	120,4	18,7			
	2) 1-3	109,9	22,5			
Aedö	3) 4-7	109,4	21,8	1,4	,215	-
	4) 8-12	109,4	19,3			
	5) 13 ve üzeri	106,0	22,6			

Tablo 7'deki ANOVA sonuçlarına göre İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin bir yılda okudukları kitap sayısı ile GZAÖ ($p < ,019$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Hangi gruplar arasında anlamlı fark olduğunu gösteren Bonferroni testinde; hiç kitap okumayanlar (82,1) ile 4-7 kitap okuyan (75,4); 8-12 kitap okuyan (75,5); 13 üstü kitap okuyanlar (75,5) arasında tespit edilmiştir. Aksine örneklem ile

AEDÖ ($p > ,215$) arasında anlamlı yönde farklılık göstermemiştir. Fakat hiç kitap okumayanların (120,4) AEDÖ puanları daha yüksek çıkmıştır.

4.2. Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ve Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Bu bölümde, Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ile araştırmadaki katılımcıların Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) arasındaki ilişkileri belirlemek adına yürütülen analizlere yer verilmiştir. Ayrıca Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) ile Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) boyutlarının ilişkisine, Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) ile Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ) boyutlarının ilişkisine de yer verilmiştir.

Tablo 8. Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ)'na Göre Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ) Toplam Puanlarına İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

Ölçekler	N	r	p
Gelecek Zaman Algısı (GZAÖ)	319	,345***	,000
Akademik Erteleme Davranışı (AEDÖ)			

*** Correlation is significant at the 0,05 level (2-tailed)

Tablo 8; yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarını göstermektedir. Bu sonuca göre araştırma grubunun Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı arasında pozitif anlamda bir ilişki ortaya çıkmıştır ($r = ,345$, $p < ,000$). Bundan dolayı İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin Gelecek Zaman Algısı arttıkça Akademik Erteleme Davranışı da artmaktadır. Buna binaen İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışı arttıkça Gelecek Zaman Algısı da artmaktadır.

5. Tartışma ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışına ilişkin sosyo-demografik değişkenlerle ilgili bulguların, daha sonra ise Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı arasındaki ilişki ile ilgili bulguların tartışılmasına yer verilmiştir. Son olarak ise araştırma sonuçları özetlenmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin cinsiyet açısından her iki ölçeğe göre istatistiksel olarak farklılaşma vardır (Bkz. Tablo-2). Örneklem ile AEDÖ ($p < ,026$) arasında anlamlı yönde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Buna göre erkek öğrencilerin (125,2) AEDÖ puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Fakat örneklem ile GZAÖ arasında anlamlı farklılaşma

tespit edilememiştir. Çalışmamıza paralel olarak AEDÖ açısından anlamlı farklılaşmanın erkekler adına daha yüksek puan ortalaması olan araştırmalar vardır.³¹ Çalışmamızın aksi yönde de sonuçlar tespit edilmiş olup kadınlar adına daha yüksek puan ortalaması olan anlamlı farklılaşmalar da vardır.³²

Çalışmamızda anlamlı farklılaşma olmamasına rağmen GZAÖ, bir araştırmada cinsiyete göre örneklemede farklılaşma tespit edilmiş, erkekler kariyer planlaması, kadınlar da daha çok aile ve ev vs. konularda gelecek idealleri belirlediği ifade edilmiştir.³³ Başka bir çalışmada ise, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerin cinsiyetlerine göre GZAÖ genişlik alt boyutunda, anlamlı farklılaşma olmuş, puan ortalaması daha yüksek olan kadın katılımcılar olmuştur.³⁴

Araştırmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretim türü açısından her iki ölçüğe göre istatistiksel olarak farklılaşma vardır. Hipotez doğrulanmamıştır. (Bkz. Tablo-3). Alanyazında üniversite öğrencilerinin öğretim türüne göre AEDÖ'ye yönelik herhangi bir çalışma bulunamamıştır. Fakat yapılan araştırmalarda eğitsel alanda olan sözel, sayısal, eşit gibi puan türünden elde edilen sonuçlar vardır. Bu doğrultuda yapılan bir araştırmada sayısal puan türü ile eğitim gören öğretmen adaylarının sözel ve eşit ağırlık puan türü ile okuyan öğretmen adaylarına göre daha yüksek akademik erteleme puanına sahip olduğu görülmüştür.³⁵ Bunun aksine Aydoğan

³¹ Bulut - Ocak, "Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Davranışlarını Etkileyen Etmenler", 82; Şirin - Duman, "Cinsiyete Göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Genel Erteleme ve Akademik Özyeterliğin Rolü", 5; Vural - Gündüz, "Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Davranışları ile Bilişsel Farkındalık Düzeyleri Arasındaki İlişki", 308.

³² Sadullah Serkan Şeker - Ceren Saygı, "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim -İş Eğitimi ve Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Okumakta Olan Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Eğilimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 8/12 (2013), 1223.

³³ Avcı - Erden, "Gelecek Zaman Algısı Ölçeği'nin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", 2.

³⁴ Demirel vd., "Gelecek Zaman Algısı: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma", 15.

³⁵ Murat Balkıs, "Öğretmen Adaylarının Davranışlarındaki Erteleme Eğiliminin, Karar Verme Stilleri ile İlişkisi", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1/ (2007), 74.

(2008)³⁶ ve Sarıoğlu'nun (2011)³⁷ çalışmalarında, öğrenim görülen alana göre anlamlı farklılaşma tespit edilmemiştir.

Alanyazında üniversite öğrencilerinin öğretim türüne göre GZAÖ'ye yönelik herhangi bir çalışma bulunmamıştır. Bunun yanında yapılan bir araştırmada gelecek zaman algısının genişlik alt boyutu ile fakülte türü arasında bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesindeki öğrencilerin Fen Edebiyat ve Ziraat Fakültelerinde okuyan öğrencilere nazaran daha yüksek puan aldığı sonucuna varılmıştır. Bunun aksine bağlılık değer ve hız alt boyutları ile okunulan fakülte türü arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.³⁸

Araştırmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin anne-baba tutumu açısından her iki ölçeğe göre istatistiksel olarak farklılaşma vardır. Hipotez kısmen doğrulanmıştır. Örneklem ile hem anne hem baba tutumu açısından AEDÖ'ye yönelik anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Fakat anne-baba tutumları açısından GZAÖ'ye yönelik anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır (Bkz. Tablo-4 ve 5).

Alanyazında üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarına göre AEDÖ'ye yönelik yapmış olduğumuz çalışmadan kısmen tutumları inceleyen araştırma mevcuttur. Üniversite öğrencilerinde anne-baba sıkı denetimi/kontrolü ile akademik erteleme eğilimi arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Anne-baba sıkı kontrolü arttıkça akademik erteleme eğiliminin azaldığı görülmüştür.³⁹ Buna karşın çalışmamızda aksi bir durum ortaya çıkmıştır. Çalışmamızda anne-babası demokratik olan öğrencilerin akademik erteleme davranışı puanları düşük düzeyde çıkmıştır. Buna ilaveten alanyazında üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarına göre GZAÖ'ye yönelik herhangi bir çalışma bulunmamıştır.

³⁶ Didem Aydoğan, *Akademik Erteleme Davranışının Benlik Saygısı, Durumluluk Kaygı ve Öz-Yeterlik ile Açıklanabilirliği* (Ankara: Gazi Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008), 50.

³⁷ Ayşe Fikriye Sarıoğlu, *Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Eğilimi ile Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011), 62.

³⁸ Salim Kaya, *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyum Düzeylerinin Yordayıcısı Olarak Yalnızlık ve Gelecek Zaman Algısı* (Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014), 46.

³⁹ Sevgi Ulukaya - Filiz Bilge, "Üniversite Öğrencilerinde Akademik Ertelemenin Yordayıcıları Olarak Aile Bağlamında Benlik ve Ana-Baba Tutumları", *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 5/41 (2014), 96.

Araştırmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin not ortalaması açısından her iki ölçüğe göre istatistiksel olarak farklılaşma vardır. Hipotez kısmen doğrulanmıştır. Çünkü örneklem ile AEDÖ açısından bir fark tespit edilmiştir. Buna göre not ortalaması yüksek olan öğrencilerin akademik erteleme davranışının düşük olduğu tespit edilmiştir. Fakat GZAÖ'ye yönelik anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır (Bkz. Tablo-6). Burada şu konuya açıklık getirmek gerekmektedir. Yaptığımız araştırmada not ortalaması iyi düzeyde olan bir öğrencinin bir anlamda akademik başarısının da iyi olduğu sonucuna varılabilir. Alanyazına bakıldığında da daha çok not ortalamasına göre değil de akademik başarı üzerinde hem AEDÖ hem GZAÖ'ye yönelik değerlendirmeler yapılmış çalışmalar mevcuttur.

Yapılan bir araştırmada çalışmamıza benzeyen tarafları olmasına karşılık akademik erteleme davranışı ile akademik alanda arzuların ertelenmesi açısından bir farklılık söz konusudur. Çalışmada elde edilen bulgulara göre, Gelecek Zaman Algısı Düzeyinin alt boyutları olan hız ve değer, bir de Akademik Alanda Arzuların Ertelenmesi ve Algılanan Araçsallıkla beraber, akademik anlamdaki başarı değişkeninin %13'ünü yordadığı belirlenmiştir.⁴⁰

Diğer bir çalışmada da, üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile akademik erteleme eğilimlerinde istatistiksel anlamda bir fark olduğu, öğrencilerin akademik erteleme eğilimleri arttığı zaman akademik başarılarında azalma olduğu ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca araştırmada ifade edildiğine göre, planlı, düzenli çalışan ve bunun sonucunda yüksek not ortalamasına sahip olan öğrencilerin akademik olarak daha az erteleme eğilimi gösterdikleri tespit edilmiştir.⁴¹

Araştırmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin yılda kitap okuma sayısı bakımından her iki ölçüğe göre istatistiksel olarak farklılaşma vardır. Hipotez kısmen doğrulanmıştır. Örneklem ile yılda kitap okuma sayısı açısından GZAÖ'ye yönelik anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Buna göre yılda kitap okuma sayısı sıfır olan öğrencilerin Gelecek Zaman Algısı puanlarının en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Fakat AEDÖ'ye yönelik anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır (Bkz. Tablo-7).

⁴⁰ Avcı - Erden, "Gelecek Zaman Algısı ve Akademik Alanda Arzuların Ertelenmesinin Öğretmen Adaylarının Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi", 399.

⁴¹ Çiğdem Berber Çelik - Hatice Odacı, "Akademik Erteleme Davranışının Bazı Kişisel ve Psikolojik Değişkenlere Göre Açıklanması", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 30/3 (2015), 40-41.

Alanyazında gelecek zaman algısı ile kitap okuma sayısı arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Fakat çalışmamıza paralel bir konu olmamasına karşılık bir araştırmada, makale ve kitap okumanın öğrencilerin zaman yönetimini etkili bir şekilde değerlendirmesinde önemli olduğu ifade edilmiştir. Buna binaen öğrencilerle birlikte eğitim faaliyetleri çerçevesinde, makale ya da kitaplar okutulurken zaman yönetimi hususunda öğrencilere bir duyarlılık sağlayacağını da altı çizilmiştir.⁴²

Araştırmanın amacını yansıtan “Gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışı arasında doğrusal yönde pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi doğrulanmıştır (Bkz. Tablo-8). Buna göre araştırma grubunun GZAÖ ile AEDÖ arasında manidar ve pozitif olarak bir ilişki ortaya çıkmıştır ($r=,345$, $p<,000$).

Sonuç ve Öneriler

İlahiyat Fakültesinde öğrenime devam eden öğrencilerin Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı arasındaki ilişkilerini ortaya çıkarmak için bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı düzeyleri arasındaki korelasyon incelendiğinde 0,345 oranında ilişki tespit edilmiştir. Bu doğrultuda İlahiyat Fakültesinde eğitim gören öğrencilerin gelecek zaman algısı ile akademik erteleme davranışının birbirlerini etkilediği ortaya çıkmıştır.

Başta incelenmiş değişken olan cinsiyet açısından Akademik Erteleme Davranışı ile araştırma grubu arasında anlamlı yönde farklılaşma söz konusudur. Erkeklerin kadınlardan daha yüksek akademik erteleme davranışı sergiledikleri belirlenmiştir. Fakat araştırma grubu ile Gelecek Zaman Algısı arasında anlamlı farklılaşma tespit edilememiştir.

Araştırmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretim türü açısından Akademik Erteleme Davranışı ile Gelecek Zaman Algısı düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma söz konusu olmamıştır.

Çalışmada İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin hem anne hem baba tutumu açısından Akademik Erteleme Davranışına yönelik anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Annesi ve babası demokratik olan İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin akademik erteleme davranışını diğerlerine göre daha az sergiledikleri ortaya çıkmıştır. Bu da otoriter ve aşırı disiplinden

⁴² Abdulvahid Sezen, “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi”, *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi* 38 (2013), 7.

uzak öğrencilerin akademik görevlerini ifa ederken daha az erteleme yaptıklarını göstermektedir. Fakat anne-baba tutumları açısından Gelecek Zaman Algısına yönelik anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır

Araştırma grubu ile Akademik Erteleme Davranışına yönelik not ortalamasına göre anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bunun neticesinde, İlahiyat Fakültesinde akademik başarısı ve not ortalaması yüksek olan öğrencilerin akademik görevlerini çok daha az erteledikleri ortaya çıkmış durumdadır. Fakat not ortalaması açısından Gelecek Zaman Algısına yönelik anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır

Buna binaen yukarıda ifade edilen dört değişkenin aksine İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin bir yılda okudukları kitap sayısı bakımından Gelecek Zaman Algısına yönelik anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Buna göre yılda kitap okuma sayısı sıfır olan öğrencilerin Gelecek Zaman Algısı puanları en fazladır. Bundan dolayı, öğrencilerin gelecek kariyerlerini belirlemede bazı kaygı durumlarını yaşamalarının olağan olduğu yukarıda açıklanmıştır. Bu doğrultuda İlahiyat fakültesinde bir yılda hiç kitap okumayan öğrencilerin gelecek zaman algısına daha kaygılı bir bakış açısı geliştirdiği için daha yüksek bir puan almışlardır. Fakat kitap okuma sayısı bakımından Akademik Erteleme Davranışına yönelik anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır.

Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı arasında pearson korelasyon açısından herhangi bir ilişkinin olup olmadığına yönelik analizlerin sonucunda 0.345 oranında bir ilişki ortaya çıkmıştır. Demek ki izlenimlerimiz neticesinde tecrübe ettiğimiz konunun önemsenmesi gerektiği ön plana çıkmıştır. Öğrencilerin gelecek zaman algılarının yüksek olduğu zamanlarda akademik erteleme davranışı sergiledikleri anlaşılmıştır. İstatistiksel açıdan Gelecek Zaman Algısı ile Akademik Erteleme Davranışı arasında pozitif bir ilişki olmasına karşılık, öğrenciler açısından istikbal için olumsuz bir durum ortaya çıkmaktadır. Çünkü gelecek zaman algısını yüksek tutan bir öğrencinin akademik çalışmalarına daha fazla sarılması gerekirken, akademik erteleme davranışı sergilemesi istenilen bir durum değildir.

Yukarıdaki sonuçlara göre, İlahiyat Fakültesinde öğrenim hayatına devam eden öğrencilere, gelecek kariyerlerini planlama konusunda konferanslar ve/ya paneller düzenlenmesinin, öğrencilerin derslerdeki başarısını artırmaya yardımcı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin gelecek zaman algısını geliştirmek amacıyla, drama çalışmaları yapılması, öğrencilerin şuur ve farkındalığını artırabilir. Gelecekteki hedeflerine

ulaştırmada akademik erteleme davranışını daha fazla yapmama adına kendilerini engelleyecek çevresel çeldiricilerin üstesinden gelme konusunda bilgilendirici toplantılar düzenlenmesi, öğrencilerin mevcut akademik görevlerini ifa etmede kolaylık sağlayabilir. Bu şekilde organizasyonlar yapıldığı takdirde gelecek kariyerlerini oluştırmada öğrencilerin kaygı düzeyleri daha aza indirilebilir. Aynı zamanda mevcut akademik görevlerini ifa ederken gelecek konusunda daha emin adımlarla akademik başarısını artırabilir.

Kaynakça

- Atasoy, Seda. *Farklı Yaş Gruplarının Merkezi Sınavlara Hazırlanma Sürecindeki Durumluk Kaygı Düzeyleri ve Gelecek Zaman Perspektiflerinin Karşılaştırılması*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Avcı, Süleyman. *Öğretmen Adaylarının Gelecek Zaman Arzularını Erteleme Konusundaki İsteklilikleri, Algılanan Araçsallıkları, Sosyo-Ekonomik düzeyleri ve Akademik Başarı Arasındaki Açıklayıcı ve Yordayıcı İlişkiler Örüntüsü*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2008.
- Avcı, Süleyman - Erden, Münire. "Gelecek Zaman Algısı Ölçeği'nin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 3/37 (2009), 1-12.
- Avcı, Süleyman - Erden, Münire. "Gelecek Zaman Algısı ve Akademik Alanda Arzuların Ertelenmesinin Öğretmen Adaylarının Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 14/1 (2013), 389-406.
- Aydemir, Leyla. "Üniversite Öğrencilerini Meslek Tercihini Belirleyen Faktörlere Yönelik Bir İnceleme". *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 6/5 (2018), 713-723.
- Aydoğan, Didem. *Akademik Erteleme Davranışının Benlik Saygısı, Durumluluk Kaygı ve Öz-Yeterlik ile Açıklanabilirliği*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Balkıs, Murat. "Öğretmen Adaylarının Davranışlarındaki Erteleme Eğiliminin, Karar Verme Stilleri ile İlişkisi". *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1/ (2007), 67-83.
- Bayrak, Fatma. "Üniversite Öğrencilerinin Karma Öğrenme Ortamındaki Akademik Erteleme Davranışları". *Ege Eğitim Dergisi* 19/2 (2018), 470-487. <https://doi.org/10.12984/eggeefd.370025>
- Brophy, Jere. *Motivating Students To Learn Lawrence*. London: Lawrence Erlbaum Associates, 2. Basım, 2004.
- Bulut, Ramazan - Ocak, Gürbüz. "Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Davranışlarını Etkileyen Etmenler". *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi* 8/2 (2017), 75-90.

- Cumaoğlu, Gonca Kızılkaya - Çoşkun, Yelkin Diker. "Öğretmenlerin Akademik Erteleme Davranışı İle Teknoloji Kullanım Durumları Arasındaki İlişki". *Turkish Studies - International Periodical For The Languages Literature and History of Turkish or Turkic* 7/4 (2012), 2237-2247.
- Çelik, Çiğdem Berber - Odacı, Hatice. "Akademik Erteleme Davranışının Bazı Kişisel ve Psikolojik Değişkenlere Göre Açıklanması". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 30/3 (2015), 31-47.
- Demir, Mehmet Kaan - Arı, Ercan. "Öğretmen Adaylarının Akademik Güdülenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Eğitimde Kuram ve Uygulama* 9/3 (2013), 265-279.
- Demir, Ömer. "Erteleme Eğilimi ve Baş Etme Yolları Araştırmaları Bulgularının Dini Erteleme Açısından Yorumlanması". *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi* 12/24 (2017), 747-780.
- Demirel, Mehmet vd. "Gelecek Zaman Algısı: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma". *İÜ Spor Bilimleri Dergisi* 6/1 (2016), 10-20.
- Gür, Sertan Hamza vd. "Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığının Akademik Erteleme Davranışları Üzerindeki Etkisi". *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 5/10 (2018), 68-77. <https://doi.org/10.29129/inujse.466534>
- Howell, Andrew J. vd. "Academic Procrastination: The Pattern And Correlates Of Behavioural Postponement". *Personality and Individual Differences* 40/ (2006), 1519-1530.
- Husman, Jenefer - Shell, Duane F. "Beliefs And Perceptions About The Future: A Measurement Of Future Time Perspective". *Learning and Individual Differences* 18/2 (2008), 166-175. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2007.08.001>
- Husman, Jenefer - Willy, Lens. "Role of Future in Student Motivation". *Educational Psychologist* 34/2 (1999), 113-128.
- Kağan, Mücahit. "Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışını Açıklayan Değişkenlerin Belirlenmesi". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 42/2 (2009), 113-117.
- Kaya, Salim. *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyum Düzeylerinin Yordayıcısı Olarak Yalnızlık ve Gelecek Zaman Algısı*. Tokat: Gaziosmanpaşa

Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2014.

Kaya, Salim - Gökler, Rıza. "University Students' Loneliness and Future Time Perspective as the Predictors of Their Life Satisfaction Levels". *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences* 1 (2017), 338-345.

Kocaman, Kasım. "Türkiye'de Din Hizmetleri Bağlamında Yüksek Din Öğretiminde Meslekî Uygulama", *Turkish Studies* 14/4 (2019), 2525-2530.

Lens, Willy. "The Motivational Significance Of Future Time Perspective: The Homecoming of a Concept". *Psychologica* 1 (1988), 27-46.

Lens, Willy - Tsuzuki, Manabu. "The Role Of Motivation And Future Time Perspective İn Educational And Career Development". *The International Conference On "Careers İn Context: New Challenges And Tasks For Guidance And Counseling*. 1-17. B-3000 Leuven, Belgium: Tiensestraat 102, 2005.

Ocak, Gürbüz - Bulut, Ramazan. "Akademik Erteleme Davranışı Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması". *International Journal of Social Science and Education Research* 1/2 (2015), 709-726.

Sarıoğlu, Ayşe Fikriye. *Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Eğilimi ile Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2011.

Sénécal, Caroline vd. "Role Conflict And Academic Procrastination: A Self-Determination Perspective". *European Journal Of Social Psychology* 33 (Ts.), 135-145. <https://doi.org/doi:10.1002/ejsp.144>.

Sezen, Abdulvahid. "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi". *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi* 38 (2013), 1-18.

Şeker, Sadullah Serkan - Saygı, Ceren. "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim -İş Eğitimi ve Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Okumakta Olan Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Eğilimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 8/12 (2013), 1219-1227.

- Şengül, Murat - Seyfi, Rafet Özer. "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi* 9/3 (2020), 755-773. <https://doi.org/10.30703/cije.643239>
- Şirin, Erkan Faruk - Duman, Savaş. "Cinsiyete Göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Genel Erteleme ve Akademik Özyeterliğin Rolü". *Türk Spor Bilimleri Dergisi* 1/1 (2018), 1-10.
- Ulukaya, Sevgi - Bilge, Filiz. "Üniversite Öğrencilerinde Akademik Ertelemenin Yordayıcıları Olarak Aile Bağlamında Benlik ve Ana-Baba Tutumları". *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 5/41 (2014), 89-102.
- Vural, Levent - Gündüz, Gülten Feryal. "Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Davranışları ile Bilişsel Farkındalık Düzeyleri Arasındaki İlişki". *İlköğretim Online* 18/1 (2019), 307-330.
- Yeşilkayalı, Emel. "Sosyal Çalışma Uygulamalarında Manevi Değerlendirmenin Yeri ve Önemi: David R. Hodge'ın Çalışmaları Çerçevesinde Genel Bir Bakış". *Tarih Okulu Dergisi* 11/36 (2018), 88-103.